

17- Truyện Thần Càn-Thất-Bà Trỗi Nhạc Khen Phật

Một thuở nọ, Đức Phật ngự tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc thuộc nước Xá-vệ.

Bấy giờ, trong thành có năm trăm vị thần Càn-thất-bà đánh đàn cầm rất hay, ngày đêm thường trỗi nhạc, ca múa để cúng dường Như Lai, tiếng tăm vang xa, khắp nơi đều nghe biết.

Khi ấy ở phía Nam của thành có vua Càn-thất-bà tên là Thiện Ái, cũng đánh đàn cầm rất giỏi, hay xướng nhạc ca múa, trong nước không ai bằng. Từ đó Thiện Ái sinh tâm kiêu mạn, cho rằng không ai có thể sánh bằng mình. Nghe nói ở phương Bắc cũng có vị Càn-thất-bà, ngón đàn rất giỏi, xướng nhạc ca múa cũng hay, cho nên Thiện Ái muốn đi đến đó, trải qua mười sáu nước lớn. Khi đến nơi, Thiện Ái gảy cây đàn một dây, đàn có thể phát ra bảy thứ âm thanh, mỗi âm thanh lại có hai mươi một giai điệu, khi dân chúng nghe đàn và xem ca múa đều hôn hờ vui mừng, nhảy múa điên cuồng không kìm chế được, rồi dân chúng cùng theo Thiện Ái tâu vua xin tranh tài đánh đàn cầm cùng Càn-thất-bà bốn xứ.

Khi Thiện Ái đến nơi, vị thần giữ cửa và Càn-thất-bà bốn xứ vào tâu vua:

–Có vua Càn-thất-bà ở phương Nam, tên là Thiện Ái có tài sử dụng đàn cầm, trỗi nhạc vui chơi, hiện đang ở ngoài cửa, nhân nghe bên vua có Càn-thất-bà cũng giỏi đàn cầm ca múa nên từ xa đến đây có ý muốn xin vua cho phép cùng thi tài đàn cầm.

Lúc ấy vua Ba-tư-nặc bảo người giữ cửa hãy mau gọi Thiện Ái vào. Khi diện kiến hai bên đều vui vẻ. Thiện Ái tâu vua:

–Nhân nghe nhà vua cũng có vị Càn-thất-bà có tài sử dụng đàn cầm, trỗi nhạc vui chơi. Vậy đại vương cho phép cùng thi thố tài nghệ được chăng?

Vua đáp:

–Ta không ngại gì, có một nơi cách đây không xa, chúng Ta hãy đến đó tùy ý thi tài.

–Vua Càn-thất-bà Thiện Ái bằng lòng, cả hai cùng đến chỗ Thế Tôn. Phật hiểu ý vua Ba-tư-nặc, liền hóa thành vua Càn-thất-bà đem đến bảy ngàn nhạc thần Ban-già-thi-khí của cõi trời, mỗi vị đều cầm đàn lưu ly đứng hầu hai bên. Khi ấy, vua Ba-tư-nặc bảo Thiện Ái:

–Đây là các vị thần âm nhạc của Ta, bây giờ người hãy thi tài với họ.

Thiện Ái liền cầm cây đàn một dây lên gảy, đàn phát ra bảy âm thanh khác nhau, trong mỗi âm thanh lại có hai mươi một giai điệu. Tiếng đàn Thiện Ái hòa hợp tiết tấu rất hay, làm cho mọi người vui sướng nhảy múa đến mê loạn không tự kiềm chế được. Bấy giờ Như Lai cầm đàn lưu ly Ban-già-thi-khí một dây lên gảy phát ra hàng vạn âm thanh rất uyển chuyển dịu dàng thanh thoát. Người nghe vui cười ca múa, hôn hờ thích thú.

Lúc ấy vua Càn-thất-bà Thiện Ái nghe tiếng đàn, khen là chưa từng có, trong lòng hổ thẹn vì tiếng đàn của mình. Thiện Ái lui ra quỳ thẳng chấp tay thỉnh Đức Như Lai làm Bạc Đại Sư và học hỏi các phương pháp về đàn cầm.

Lúc ấy Đức Phật thấy vua Càn-thất-bà Thiện Ái đã dứt bỏ tánh ngã mạn, tâm đã được thuần phục. Ngài trở lại thân cũ. Các Tỳ-kheo đều ngồi im lặng. Thiện Ái sợ hãi, khắp mình nổi ốc, liền đối trước Phật sinh tâm kính tin, quỳ thẳng chấp tay xin được nhập đạo. Đức Phật bảo Thiện Ái:

–Lành thay, Tỳ-kheo!

Thiện Ái râu tóc tự rụng xuống, thân mặc pháp phục, trở thành Sa-môn, siêng năng tu tập, chẳng bao lâu đã chứng quả A-la-hán.

Vua Ba-tư-nặc thấy vua Càn-thát-bà Thiện Ái tâm đã thuần phục lại còn chứng đạo, trong tâm vui mừng quỳ thẳng thỉnh Phật và Tỳ-kheo Tăng cúng dường. Đức Phật liền nhận lời, vua bảo các quan cho dân chúng sửa sang, dọn dẹp gạch đá, các vật ô uest, dựng cờ, treo phướn, treo linh báu, rưới nước thơm trên đất, rải các thứ hoa, đặt bày giường ghế, sắm sửa các thức ăn ngon cúng dường Đức Phật và chúng Tăng.

Các Tỳ-kheo thấy việc cúng dường ấy lấy làm lạ, cho là việc chưa từng có, bèn bạch Phật:

–Đời trước Như Lai đã gieo trồng phước đức gì, mà nay Ngài được cúng dường âm nhạc không lúc nào xa rời như vậy?

Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

–Các thầy hãy lắng nghe, Ta sẽ nói rõ. Thuở xưa, cách nay vô lượng kiếp, tại nước Ba-la-nại có Đức Phật ra đời hiệu là Chánh Giác. Một hôm Đức Phật dẫn đầu các Tỳ-kheo đi giáo hóa chúng sinh, khi đến nước của vua Phạm Ma, Phật và đại chúng ngồi kiết già dưới gốc cây, nhập tam-muội Hỏa quang, ánh sáng chiếu khắp trời đất.

Lúc ấy vua Phạm Ma cùng các quan và mấy vạn người rời thành để du ngoạn, trở xuống âm nhạc ca múa vui chơi, từ xa thấy Đức Phật cùng các Tỳ-kheo đang ngồi kiết già dưới gốc cây, ánh sáng rực rỡ, soi khắp đất trời như trăm ngàn mặt trời, vua sinh tâm vui mừng dẫn các kỹ nữ đến chỗ Phật, cùng bước tới dưới chân Ngài, trở xuống âm nhạc cúng dường, rồi quỳ thẳng chấp tay thỉnh Phật: “Cúi mong Đức Thế Tôn và Tỳ-kheo Tăng, rủ lòng Đại bi thương xót vào cung thọ nhận sự cúng dường của chúng con.”

–Đức Phật liền chấp nhận. Vua liền cho sắm sửa các món ăn ngon cúng dường. Thọ trai xong, Đức Phật liền nói pháp cho vua nghe bằng nhiều cách, vua phát tâm Bồ-đề. Đức Phật thọ ký cho vua: “Ở đời vị lai đại vương sẽ thành Phật hiệu là Thích-ca Mâu-ni, hóa độ chúng sinh nhiều không thể tính lường.”

Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

–Các thầy nên biết, vua Phạm Ma lúc bấy giờ nay chính là Ta, còn các quan bấy giờ nay là các Tỳ-kheo. Đều nhờ công đức cúng dường Phật khi ấy, nên trong vô lượng kiếp Ta và các ông không bị đọa địa ngục, súc sinh, ngạ quỷ; thường sinh lên cõi trời, cõi người hưởng sự an vui, cho đến ngày nay Ta đã thành Phật và được cúng dường âm nhạc không lúc nào xa rời như vậy.

Lúc ấy các Tỳ-kheo nghe lời Phật dạy, đều vui mừng thực hành.